

Лодман кхалнахъа сийлахъ-йоккха бокъонаш

Дош кхоачашдаь

Нохчийн галагтайи кхалнахъа политерамонта хехача школашита йола
„Кхалнахъа бокъонаш лораярах дола советски законодательство“ яхача
темахча заняте материал

СССР-е — коммунизм толма-
ча хьалхача, дунен тла эггара
хьалхача социалистически пач-
чахьалхен чухь — кхалсага ма-
лача сага нийсса бокъонаш ен-
най боахама, паччахьалхен,
культурни, общественно-полити-
чески вахаре. Кхалсага маляча
сага нийсса бокъо я кхьаьгеа,
кхьаьгеамах алапи ийде, сала-
ла, социальни страховани е. де-
ша. Паччахьалхено наьнен бе-
рен хьашташ лораду, духа бе-
раш долча а, цхьаьча а ноанош-
та новкостал ду, берах болча
кхалнахъа балха тара алапи а
хурдолаш отпуск лу. Вайцха
духа да бераш ду ценош, бер-
ний яслеш, бешамаш.

Мехка кертерча законаша
маяхъара кхалнахъа маляча на-
ха нийсса бокъо я кхьаьгеамах
депутатий Лакхехъара а мотти-
герча а Советаша депутатш
харжа а шоаш харжа хила а,
вай мехка ерригача судаша
нах харжа а шоаш харжа хила а,
мехка доал дара органаша
моллагъа а гулакха тла хила,
хьашташча общественни орга-
низация юкье хила, обществен-
ни производствана а вай обще-
ства материальни база
хьалхача а юкье шерра даьжа
лаца.

Кхалнахъа маляча наха нийсса
бокъо хилар СССР-е уголовни
порядках лораше да. Из кхьаь-
стни лораше болш да истори-
чески хьалхаша тлагулаа хланз
а кхалсаг лав хьалха тла отташ
дола дынах юхедисараш мотти-
герча гулакхаш (ладаг) цлоа-
гъа долаш йолча Юкьерча
Азерча, Кхилбаседа Кавказе-
ча, Закавказьеда цхьаьболча
районаш.

Узбеки, Киргизски, Казах-
ски, Туркменски, Таджикски
республикай конституцие тла
яьаьд кхалсаг фактически лор-
ла янкхара духьале ярах
(маьре яха а йоацаш маьре
яхийтараш, урдуь даькхарах,
кхалнахъа дешара, юрта боахама
а промышленни а производствана,
паччахьалхена доал деча,
общественно — политически ва-
хара юкьеозара духьале ярах)
законаш суд йойла аьнна. Цу
республикай, уголовни кодексча
ша уголовни бекхтокхаме оз
кхалнахъа маляча наха нийсса
бокъо хилар дохадеш дола мол-
лагъа а гулакхаш дарах, наь-
хьа санна уь гулакхаш ния ба-
ре а кхерам тлатасара наьхьа-
ца, а материальни хьаьхьа
дале а кхьаь тайпара дале а
кхалсаг шийна кара хиларх
пайда эцара наьхьаца даь дале.

Нохч-Галгалайи АССР-а терри-
торе тла а лелаш долча РСФСР
Уголовни кодексча 134 статья
тла аьнна: «Кхалнахъа маляча
наха нийсса йола бокъо йоацеш
паччахьалхен, общественни е
культурни балха юкье кхалсаг
дакъа лацара духьале ярах, на-
гахьа санна из ния беш е кхе-
рам тлатуьш яь яь, шин ше-
рага кхалхалча суд йойла е
цхьан шерга кхалхалча тоава-
лигъара балхаш де ха тохийла».

Советски паччахьалхено
кхалнахъа, маляча а санна, мол-
лагъа а зуламах лорабу. Цул
совгъа духьалх кхалнахъа бо-
къонаш лораяра оттаь статья
а законча. РСФСР Уголов-
ни кодексча 232, 233, 234, 235
статьях уголовни бекхтокхаме
бу кхалсагах урдуь нийаьча а
денначо а, маьре яха а йоаца
кхалсаг маьре яхийтараш а йоа-
ларгах а, ниягъа кхалсаг ма-
ре яхийтараш е йодларгах, хла-
та ишта ши а кхьаь дукхагъа а
сесаг йолаш хиларх. Царех
хиларех доалача зуламага
хьаьжа законом кхьаь талазар
ду.

Дикна даьржа да Нохч-Гал-
гайчене даяхача замак юхе-
да

сача гулакхаша тлагулаа ху-
ла зуламах. Масала, моттигаш
нийслу маьре баха ха йоаца,
физически а духовни а дегаба-
хъа диллача истий хила кийч-
балана болча мехкарий маьре
ухийташ. Ишта, Ножай-Юрта
районе вахача цхьаннахъа а
болх беш воацача Гарчинханов
Мухьаде йоалайи 14 шу дола
Курсет. Цу районерча Даятга-
турча 8 шерарча школа хьа-
рхочо Анасова а школе деша
ягъа 15 шу дола Тамара. Уж
уголовни бекхтокхаме а эза
царна суд яь.

Вай республике хланз а дла-
данкхана да даяхача замак
юхедисарех эггара а зуламегъа
дола цхьа гулакхаш — саг
йоалаеш хилча урдуь далаь.
Грозненски района халкъа суд
суд йир ший йолах кхьаьнара
лаьдалах 200 сом ахча, кхьаь
баркъана хлама, 20 пачна
гъаьленаш, 6 килограмм шекар
даькхача Вубайраев Якуьба.
Мах а бенна саг йоалаь Мус-
лимов Махьмуди цун воша Ху-
сени суд яь.

Республике хланз а длаьна-
дац кхалнахъа йоккха гъаьгъа
гъаьттош, цар бокъонаш йоацеш
дола, берашта кхетам балара
цлоагъа во латъаш дола зулам
— духа истий кхувлигъа.

Маляча наха нийсса йолча
кхалнахъа бокъонаш духьал,
хьалха ишта цар унахъенонна,
сийна, уж лархара духьал
хурдаьхъа долча кхьаьнара замак
юхедисараша кхьаьсам лораше
беа уголовни порядках лораше
табаь ца йеш, шерра обществен-
ни воздеьстви яра, уж кхьаьнара
зуламе гулакхаш лелаше бол-
ла нах лоргобоаца хьал оттада-
ра наьхьаца а.

Коммунистически партиен
Советски правительстван кхал-
нахъа балха тлехъ эггара ди-
нагъа дола хьалхаш хийлитара,
кхалсага организма башхалона-
ш, наьна бокъо лораяра хьаш-
таш лархъа а лораша. Кхьаь-
стни цудухъа кхьаьгеамах долча
законодательствас маляча сага
кхьаьгеама нийсса кхалсага
кхьаьгеамах лорабаь ца йеш,
кхалнахъа-болхолош кхьаьста
лыгъаш а тел. Кхьаьгеара йола
бокъо маляча наха а кхалнахъа
а цхьатарра кхьаьгеамах цхьатар-
ра алапи далари вай паччахьал-
хен доха йиш йоаца закон да.
Цхьабакъда, общественни про-
изводстве кхалнахъа маляча
цхьатарра бокъо йолаш ба
яхилга цар цхьатарра бола болх
кхоачашбу яхилга дац. СССР-е
кхалсага кхьаьгеамах лорабар ду-
хъа кхалнахъа кхьаьста халача а
унахъенонна зенне долча а,
балхаш тла бахиттац. Масала,
кхалнахъа физически кхьаь-
гъаьтц лавътан кхалха балхаш
деча, цийдаьча металлх про-
кат еча, кхалнахъа болх байтац
водолазаш, вагоний спешнаш.
2,5 тоннал духагъа муьх кху-
хъаьча автомашиний шофераш
болш, ишта кхьаьхъа а.

Кхьаьгеамах долча законо-
дательствас эза хьамаш дла-юха
яхьара, тлаьхъара-юхара бал-
хий нормай доазуь оттаьдеш.
Масала, кхалнахъа 18 шу даь-
нача мехкараштен нийсаьча мо-
тиге кара эза хьама даяхъара
тлехъола норма 20 килограмм
а. Йоккхий а эза а хьамаш тла-
йотташ тлехъола йоахъаша деча
балхаш тла оттабеш йиш яь кхал-
нахъа. Кхьаьста йоккхий лыгъаш
лу берах болча е бераш долча
кхалнахъа. Советски законода-
тельство бокъо лац берах бола
кхалнахъа балха дла ца эца е цар

беча балхаш доагъа алапи лохде.
РСФСР-а УК 139 статья берах
я аьнна е наьхъах доаллаш
бер да аьнна долча баьнахъа
кхалнахъа балха дла ца эцарах
уж балха болчара длабахъарах
бехке барашта шерга кхалхалча
ца тоавалара балхаш дергодала
ха тох е гулакхаш тлара длабаьх.

Берах йола кхалсаги шу да-
ланза бер дола цхьаь кхалсаг
балха тлара даяхъа йиш яь
цхьа кхьаьста гулакхаш а эза
союз а обком мукъабетча. Ве-
раш болш биь бутт баьначул
тлехъагъа берах болча кхалнахъа
а ший балха ханал дукхагъа
болх байта йиш яь, хьалха бий-
сана болх байтац берах ма хил-
ланге а денз, хьалха ишта
наьхъах доахъаш бераш долча
кхалнахъа а бийсанен шоай
балха ханал дукхагъа балхаш
дайтта йиш яь. Берах бо-
лаш пхи бутт баьначул тлехъа-
гъа шоаш хадданза болх беш
йолча моттиге доацаш кхьаьхъа
командировке бахитта йиш яь
кхалнахъа, уж шоаш разва бо-
ацаш. Лорго баьча кхьаьстамах
берах бола кхалнахъа наьхъах
доахъаш бераш дола кхалнахъа
цар бераш наьхъах даьхалца
йолча хана атагъа балха тла
бахитта хила беа тлехъагъа
ялх бетта баьча балхаш юкье-
ра доагъа алапи а лургодала.

Наьхъах доахъаш бераш долча
ноаношта бер докхадара 30
минутал кхьаьстагъа йоацаш ха
лу хьара 3 сьаьти 30 минути
массазя йола.

Кхалсаг берах йолча ханен цо
бер деча ханен цо болх баьча
цун моттиг кхьаьста сагъа ца
эцаш лораше. Берах йолча
ханен бер даьчен хана кхалсаг
гопосби йиш. Из гопосби йиш
бокъо я болх беш болча берри-
га а кхалнахъа, цхьабакъда,
цун боарам балха стаьажа хьаь-
жа хургоба.

Колхозхой болча кхалнахъа
бокъо я бер даьхъа цхьа бутти
бер даьчул тлехъагъа цхьа бутти
ха йоакхаш балхаш мукъабетча
шоаш балха докхаш хьаьхъа
юкьерча алапи е трудодешо
доагъаш. Колхоза юкьерча со-
браьне бокъо я из ха йаьхъе,
цудухъа мехка дукхъа а а кол-
хозашна берах йолча ханен бер
деш кхалсаг балхаш мукъаь-
ойлигъ 112 диннахъа.

Паччахьалхен социальни
страхованех пособеш хьаьна-
рен теларен порядках йолча по-
ложене оттаду бер деча даьнен
наьнен новкостал де аьнна.
Масала, бер деча, наьхъах сьа-
на даьна е наьна доагъа алапи
50 сомал кхьаьстагъа хуле, цун
бокъо я бер кхьаьара а цунна
эза хьамаш эцара а лархъа ше
болх бечара гораде вах 30 со-
ми юртара моттиге 12 сом болх
болаш гопосби эца.

Берах хиларихи бер дара
хьаьна хьаьна отпуск нийстаь-
ла кхалсаг ше дехарех орга-
низацие кулгалхой дехарийла
ба цуна алапи а доацаш, цхьа-
баьда, из юхаче цо беш хьаь-
на болх дла а лургодала, кхьаь-
гъа а цуна кхьаь беттага кхьаь-
чалца отпуск яла. Наьхъах сьа-
на бер деча дувзданена кхал-
саг балхара дла а яьна ший бе-
раш шу далалехъа из балха, юха-

отте, цун хадданза йола кхьаь-
геама стаь юкъагъаьлац.

Маляча нахал дикнагъа долча
лыгъотни хьалхаша йаьлашбу
кхалнахъа кхьаьенна, инвалид хин-
на, кхьаь саг воацаш бисарах
доагъагъа пособех. 55 шу даьна-
ча кхалсага пенсия хьаьнаду 20
шера балха стаь хилча, лавътан
кхалха, йаьхъа цехашка, дегъа
зенне долча хьалхаша балхаш
деча кхалнахъа пенсия ийде бо-
къо я шоай 45 шу даьлча 15
шера болх баь стаь хуле, хьаь-
та халача хьалхаша балхаш
даьрий 50 шу даьлча 20 ше-
ра стаь хуле, цхьабакъда, ста-
нах ах ха лыгъот бокъо луш
долча балхаш тла яьхъа хила
эза.

Духа бераш долча ноаной
пенсия хьаьнадеча хана кхьаь-
стагъа лыгъотх пайда эца йиш
я. Масала 5 е кхьаь дукхагъа бер
8 шерара кхоачаш хьаьхъаь-
ча кхалнахъа бокъо я шоай 50
шу даьлча 15 шерал кхьаьстагъа
балха стаь йоацаш хилча пенсия
эца.

Кхьаьенна е кхьаьгеагъаьдоа-
цаш биса колхозхой-кхалнахъа
материальни йаьлашбу колхоза
юкьерча средьтай цоташ — ин-
валидаш, боккхийча наха,
хана кхьаьгеагъаьдоацаш би-
саьчара деча новкостала лар-
хъа йолча фондара.

Предприятие, учреждене, орга-
низацие администрацие дехарий-
ла я производстве кхалнахъа са-
нитарно — бытовий гулакхаш дара
эца деррига хьалхаш хийлитта.

Кхьаьгеамах лорараьхъа дола
законодательство чакхдаькхара
бола тлаьхъомак бе болх беш бе-
ча кхалнахъах гулакхерча
кхалнахъах кхьаьгеамах лорараь
кхьаьста йоакхаш еш йолча
профсоюзаша.

Дезалах марех-сесагахъи дол-
ча советски законодательствас
кхалсага маляча сага нийсса йо-
ла бокъонаш лу, наьнен берний
хьашташ мамотга лораду, деза-
ла гулакхаш цлоагъа. Саг йоа-
ларен маьре яхьарен гулакхаш
малясаги кхалсаги шоай доламе
а разва болш а дола гулакхаш
да. РСФСР Кодексча саг йоалаь
дарахъа маьре яхьарах, дезалах,
да-наша шоаш хурдолаш наьха
бер хьаьцарах йолча 9 статья
«маьрен сесаген йнзза бокъо я
шоашта эза занятии професси-
на хьара, шоай юкьерча боахам
лелабара порядок вьаша разва а
болш оттаю цар. Царех цхьан-
не ваха моттигъ хуваш хилча
шоллагъаьна, дехар тлаьлигъаь
цунна цхьана из хуьча, Марен
сесаген цхьана даьхаш билла
боахам уь шакъа а да долаш
ба, уь разва хилча бекъа йиш
а. Болх булургобача маьре
е сесаг бокъо я болх булур-
гобача ше кхалнахъа, наьхъа
хана из де цун торо яь.

Шоаш цхьана баьча хана бо-
къонаш цхьатарра хиларх тар-
ра марен сесаген цхьатарра до-
ла дехараш а тлаьдуш. Масала,
дан наьнен дехарийла да кхьаь-
на дола шоай бераш кхетаме
а кхьаь а. Уж дехараш
кхоачаш ца даь, хьалха ишта
бешаьча кхьаь ханна е царча
ца доагъаш дола гулакхаш ле-
лаь да-наша судо берий
доалара даьхаш йиш я. Наьхъах
санна да е нана бераш кхьаь ца

тугаш хуле, царех шоллагъаь
бокъо я уь кхьаь ца тугачуна-
ра бераш кхьаьара эша алиме-
таш судейни порядках хьаьдаь.
Еррига уь а жоаьш а бокъонаш
хьаьхул духьалх законнах йоагъа-
ча тайпара регистраци а яь
кхалсаги малясаги марен сесаги
хилча. СССР-е маран сесаген
йолча регистраци оттаьй пача-
хьалхен, общественни хьашт-
долаш маьрен, сесаген, берний
шоай йола, боахама бокъонаш
хьашташ лораде лерхаш а.
Вай республике-дына а моттиге-
ра а гулакхаш баьхан долаш
шерра даьржа да саг йоалош
маьре йодаш шаритатах мах
беш. Ишта мах беш массаз а
а кхалсага бокъонаш телхаь;
кхалсаг маьре яха разва хилари
ца хилари лархаш, маьре яха
а йоаца саг а йохит маьре.
Хьалха цхьаьза маьре йодаш йо-
ла саг кхьал шь а кхьаь сесаг
йолча сагага йола.

Марацара йиьла вьашагъаь-
стаьча, шаритатах мах баь долча
моаралх кхалсага бокъо яь
ший бераш кхьаь алименташ
мар хинначуьнара даьха, кхьаь-
геагъаьдоацаш йнззаьча, матери-
альни ше хьалалитта, дукхагъа
долча даьхъа кхалсага йиш хил-
лаь мараца яхьа хана шоаш
вьашагъаьча боахамаш ший да-
къа долаш хилар длаьхъаьча.
Цу тайпара регистраци а ца еш
маьрел доа эггара хьалха кхал-
нахъах берний хьашташ дохаду.

Коммунистически партиен Со-
ветски паччахьалхено бераш
долча наьнен берний еш йолча
йоккхача йоакхаш гулакхеш ца
да цхьаьхъа духа бераш дол-
чен ноаношта деш дола пача-
хьалхен новкостал, царна
«Мать героиня» яхъа сийлен цъи
лар, «Материнская слава» яхъа
ордени «Медаль материнства» яхъа
медальи телар.

Цу тайпара лыгъоташ тел, ишта
йоакхаш ю бераш долча кхал-
саген кхьаьгеага кхалсаген ду-
хъалх социалистически общество.
Капиталистически лагере кхал-
нахъах шоллагъаь соргах болча
наьха хьал тла ба. Дукхагъа
долча капиталистически мех-
нашка законнах цар бокъонаш
малячарча нийсье яь а, поли-
тическии экономическии дискри-
минаци ю царна. Маляча наха
нийсса хьийгача кхьаь кхалнахъа
дикна кхьаьстагъа алапи тел, кьа
ца хетташ эксплуатаци ю цар-
на. Цига йаьламе халача хьа-
лашна производстве болх а беш
ший цлоагъа дезараш де-
деш хул кхалсаг США 48 шта-
тех 4 штате мара бераш болча
кхалнахъа отпуск лац.

Аргентине берах йолаш отпу-
ске яхъа кхалсага цунна доа-
гъаш хиннача алапе 17 процент
мара лав. Малибуьзера Германи-
нен Итальян балха отташ йолча
кхалсагара предприятие адми-
нистраце расписана доакх, на-
гъаь санна из маьре йоде из бал-
ха хьаьцаш иь договор йохань
хурхиларх.

Капиталистически дунен кхал-
нахъа маляча баха нийсса бо-
къонаш яц дезала юкье. Испане
законодательствас мар боахама
а, дезала а, берашта а доал ду,
хьалха сесаг маро яхьар де де-
заш я. Италие законнах дезала
да мар ва. Израиле сесаг бокъо

яц марагара хьалха, маьра бо-
къо я бераш боахам шийга а
дутаь саг йиш.

Социализма мехнашкарча
кхалнахъа дола хьалаш хланз
капиталистически дунен тларча
кхалнахъа хилар дезаш даьадоал-
ла хлама да.

Вьашаьраш кхалсаг лорал
лоатташ пун сий доадеши
хьаьна бокъонаш йохань Ок-
тябрьски революцие котъьна-
ча уьх 45 шера СССР-а кхал-
нахъа коммунизм хьалхъаьча, мате-
риальни дунени ганзаш хьа-
еца хьинаре даьха лорашаь а
хьина длаьттаб.

Цу тайпара СССР-е кхал-
нахъа маляча наьнен бокъонаш
законнах цхьатарра нийсьяьлар
совгъа уьх законнах чакхдаьра
динза даргодоаш мел дар ду,
кхалнахъа кхьаьгеама хьалаш
тоадара, цар говзали хьинари
лаьхъара, мехна вахара юкье
кхалнахъа даьха лацара эша
хьалаш тоаду. Кхалсага цлоагъа-
ра хьал тоадара бокъо нийсса
йоацаш хилар даяхъара гула-
кхаш ду. Советски Союз
коммунистически партиен Про-
граммача тла йоах ираз дола наьна
обществе хьаьгаца кхьаьгеама
общественни балхан юкье тла-
гъа хьинарегъи творческии да-
къа лораш хилара мел эша со-
циально-бытовий хьалаш хьа-
хьилигъа деза.

Кхалнахъа кхоачам хиллаь
алапи а доагъаш атагъа дола
балхаш тергъа, берах хиларх
йоагъа отпускан йаьхъаьгеа.
Кхалсаг цлоагъа хьаьга кьа кьа
зиг а дергъа, аттача а доа-
кхьаьга, хьалха цул тлехъагъа
из кхьаьгеамах дезала эша матери-
ально-бытовий хьашташ кхоа-
ца хувцарго, мах болаш шор-
таьчара общественни формаш-
та берий учреждеш, школаш,
интернаташ хулийтаргъа. Уж
деррига гулакхаш чакхдаьра
вай мехка кхалсаген маляча са-
ген хьал динза цхьатарра хинна
длаоттаргъа. Цу дерриганеша
советски нах дехарийла бу бер-
рига шоай низ коммунизм
хьалхара гулакхаш длаьла.

Р. МАКАРЬЧЕВА,

КПСС обкома инструктор.

Грозненски хьамаш тегача
№ 5 йолча фабрика коллективно
донкийи кхьаьгеама толмаш
даьхад уьх шера. КПСС ЦК но-
ябрьски Пленуми сийленца на-
гъа яха кийчлуш фабрика кол-
лективно дехар тлайцар шера
план 5 декабре кхоачаше. Из
дехар сийленца кхоачашдаь-
цо.

Фабрика коллективно 5 дека-
бре 102 процент кхоачашъи
производствени план, ланах
лархъаьчул совгъа 19 эзар сом
мах бола продукция арахийтай.

Кхьаьста дикна кхьаьгеагъа
белгъалиьнай. Вьаршиковича
Лидас кулгалду коммунистиче-
ски кхьаьгеама сийлен цъи ле-
лаь бригада. Арахеда продукция
динен тлехъикен йолаш 117,2
процент кхоачашъи по план.
Ишта хьинаре кхьаьгеагъа яь.
Ремизовски Демински кулгалду
бригадаш а. Фабрика ерригача
коллективно кхьаьсам лораше
коммунистически кхьаьгеама
сийлен цъи кхьаьра.

Хланз фабрика коллективно
лархъаьд 1963-ча шера план
ханал хьалха кхоачаше.

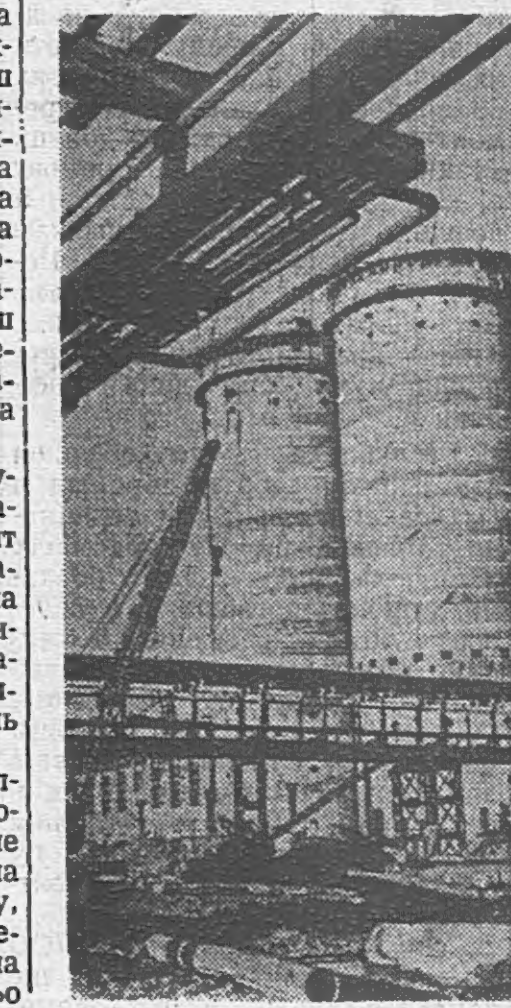
С. ЭДИСУЛТАНОВ,
КПСС Ленински райком
промышленни отдела
инструктор.

ТЕХНИЧЕСКИЙ ПРОГРЕСС
СИХЪАР ДУХЪА

1962 шу долашун керда тех-
никин прогрессивни технологи-
ни творческии юкьеьхъара «Крас-
ный молот» яхъа заводи йлма-
технически общества совето
конкурс кхайнир. Кхьаьгеа-
ма овсаре ланхъетла, кхьаь-
геама хьалаш тоаьдла, хьаман
хьурмат дегъа, аракецаьча про-
дукце дикнал ланхъетла — уьх дар
конкурса хьалаш. Декабрь бет-
та хьалхара деьнош конкурс
ажори итог яь. Хьалхара ши
преми 50 сом хьаране а до-
лаш елар автораш: «Известия»
вай мехка автоматический до-
зирочка еча участка заводи во-
кхалхъола металлурга н. По-
ташникован чоь лорашеца чехъа
начальнича нов. Тлехъаьскени.

Конкурсе даьха даьцар дук-
хъаьча болхлоша.

К. ТИМОФЕЕВ.

БЕЛОРУССИЯ ССР.
Сихъа дезаьдоагъа уьх
семилетке республика хьа-
мически промышлен-
ности. Белоруссе, махъ-
буьхъа, Гродне хьаьгеи
лотт махъа механизиро-
вани азотнотукови за-
вод. Цу тайпара даьхен
предприятие эггара
цлоагъа ния болш а
из. Цо архарешаьча а-
машаи селитре, хил,
мочевина, азотни кислота.

Заводи кергера бедил
хурьча трубаши чу
глоама хьаьдоагъа даьш-
ски газ. Уьх санча пред-
приятие хьаьгеама прак-
тиче эггара хьаьла. Ду-
хъаьла йола оборудовани
кхоале тла. Доаьчаца
плочкошаста длаотташ,
цар кхьаьца дуь капи-
тални гъаьшлошча доа
аьча. Хьаьлаьдоагъа
шера болх бе йоллауре-
йоллаш а предприятие
хьалхара очереь.

СУРТА ТЛА: аммиачни
селитра чехъа грануля-
ционни глоаши еча.
М. Миквичича сурт.
ТАСС фотохроника.

Парторганизацие хьалхленца

Коммунизма материально-
технически база хьаьра дехар-
аш духьалх предприятиешка.
Глоаши еча, колхозашка, сов-
хозашка кхоачаше да. Дол-
ча, хланз ерригача парторгани-
зацегара а хьара коммуниста-
гара а эггара цлоагъагъа эшар —
болхлой, колхозхой, инженерий,
техникин ерригача коллектив
низ шоай предприятие, колхоза
план кхоачашъяра оарцагъаь-
кигъла.

Шоай дехараш ишта кхетаме
ду «Малобекнефта» НПУ-на
чуьоагъаьча, коммунистически
кхьаьгеама промысел яха цъи
лелача 1-гъа мехкдаьта про-
мыслерча коммуниста. Цу
промысла парторганизацие кул-
галхен (партбюро секретарь
нов. А. Н. Шумило, промысла
заведующий нов. М. Я. Паук)
боккха болх баьб паччахьалхен
задани кхоачашъяра коллектив
оарцагъаькигъаш. Масала, хан-
нал хьалха, 1962 шера 25 ок-
тябре кхоачашъяь промы-
сла семилетка 4-ша план,
хьалха хланз 1963 шера
цоташ мехкдаьта доахаш а
я. Уьх шера 11 бетта планал
совгъа духъа эзар

Республика жа леладераш! Кхетамца пайда эца Эсмухамбетова Наурде опыта. Цунна карагдайнараш массане а кхоачашде йиш йодаш да.

